

ТРУДОВЕ ПРАВО; ПРАВО СОЦІАЛЬНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ LABOR LAW; SOCIAL SECURITY LAW

<https://doi.org/10.26565/2075-1834-2025-39-25>

УДК 349.3:336.279

Н. В. СУХИЦЬКА

кандидат юридичних наук, доцент,

професор кафедри правознавства та галузевих юридичних дисциплін

E-mail: natav_s@ukr.net

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-6830-3708>

Український державний університет імені Михайла Драгоманова

м. Київ, 01601, вул. Пирогова, 9

МОДЕРНІЗАЦІЯ СИСТЕМИ БАНКРУТСТВА В КОНТЕКСТІ СОЦІАЛЬНОГО ЗАХИСТУ НАСЕЛЕННЯ

АНОТАЦІЯ. *Вступ.* Стаття присвячена комплексному дослідженню теоретичних та практичних аспектів модернізації системи банкрутства в Україні крізь призму забезпечення належного рівня соціального захисту населення. В роботі здійснено ґрунтовний аналіз сучасного стану правового регулювання процедур банкрутства з урахуванням євроінтеграційних процесів та специфіки функціонування національної економіки в умовах воєнного стану. На підставі систематизації актуальних статистичних даних та результатів новітніх наукових досліджень ідентифіковано ключові проблеми у сфері захисту прав працівників підприємств-боржників, запропоновано науково обґрунтовані шляхи їх вирішення з урахуванням міжнародного досвіду та національних особливостей правозастосування.

Короткий зміст основних результатів дослідження. У дослідженні обґрунтовано необхідність запровадження комплексного підходу до модернізації системи банкрутства, який передбачає гармонійне поєднання економічних інтересів кредиторів та боржників із забезпеченням соціальних гарантій працівників. Особливу увагу приділено теоретико-методологічним засадам цифрової трансформації процедур банкрутства, розвитку інституту медіації як альтернативного способу врегулювання спорів та вдосконаленню механізмів контролю за діяльністю арбітражних керуючих. На основі аналізу правозастосовної практики та доктринальних підходів розкрито роль неурядових організацій у забезпеченні соціального захисту працівників під час процедури банкрутства, визначено організаційно-правові засади їх взаємодії з державними інституціями.

Висновок. За результатами проведеного дослідження сформульовано системні пропозиції щодо вдосконалення нормативно-правової бази у сфері банкрутства, зокрема запропоновано внесення змін до Кодексу України з процедур банкрутства в частині посилення гарантій трудових прав працівників. Обґрунтовано доцільність створення комплексної системи раннього попередження банкрутства та впровадження інноваційних механізмів захисту прав працівників з використанням сучасних цифрових технологій. Значну увагу приділено питанням інституційного забезпечення процедур банкрутства, зокрема вдосконаленню професійної підготовки арбітражних керуючих та суддів, які спеціалізуються на розгляді справ про банкрутство. На основі проведеного дослідження розроблено практичні рекомендації щодо підвищення ефективності механізмів соціального захисту населення в умовах реформування системи банкрутства та євроінтеграційних процесів.

КЛЮЧОВІ СЛОВА: *система банкрутства, соціальний захист, модернізація законодавства, арбітражне управління, трудові права, цифрова трансформація, неплатоспроможність, санація підприємств, правове регулювання, європейська інтеграція.*

Як цитувати: Сухицька Н. В. Модернізація системи банкрутства в контексті соціального захисту населення. *Вісник Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна, серія «Право»*. 2025. Вип. 39. С.241-247 <https://doi.org/10.26565/2075-1834-2024-38-25>

In cites: N. V. Sukhytska (2025). Modernization of the Bankruptcy System in the Context of Social Protection. *The Journal of V.N. Karazin Kharkiv National University, Series "Law"*, (39), P. 241-247. <https://doi.org/10.26565/2075-1834-2024-38-25> (in Ukrainian)

Постановка проблеми. В умовах активної інтеграції України до європейського правового простору та необхідності подолання економічних викликів, спричинених воєнним станом, особливої актуальності набуває питання модернізації системи банкрутства з ураху-

ванням соціального захисту населення. Трансформаційні процеси в економіці України вимагають створення ефективного механізму регулювання відносин неплатоспроможності, який би забезпечував баланс між економічною доцільністю та соціальною справедливістю.

Особливого значення це питання набуває в контексті зростання кількості справ про банкрутство, що безпосередньо впливає на соціальне становище працівників підприємств-боржників та їхніх сімей. Відтак, постає нагальна потреба у формуванні комплексного підходу до модернізації системи банкрутства, який би враховував як економічні інтереси учасників процесу, так і необхідність забезпечення належного рівня соціального захисту населення.

Стан наукового дослідження теми. Проблематика модернізації системи банкрутства та її соціальних аспектів знайшла відображення у працях багатьох вітчизняних науковців. Зокрема, особливості реформування законодавства про банкрутство в період воєнного стану досліджували Швидка Т.І. та Остапенко Ю.І. Правові аспекти регулювання банкрутства ґрунтовно висвітлені у працях Хомко Л.В. та Яновицької А.В. Питання управління фінансовою санацією підприємств детально розглянуті у роботах Зеліско І.М. Сутність та значення санації підприємства в сучасних умовах господарювання досліджували Пігуль Н.Г. та Семенець В.П. Важливий внесок у розуміння діагностики кризового стану підприємств зробила Минчинська І. Роль громадянського суспільства у вирішенні соціальних проблем розкрита у дослідженнях Ломоносової Н., Філіпчука В. та Сирбу О. Порівняльний аналіз процедур банкрутства в Україні здійснили Енгельс А., Бірюков О. та Чумак Р. Водночас, попри значну кількість наукових праць, питання модернізації системи банкрутства в контексті соціального захисту населення потребує подальшого комплексного дослідження з урахуванням сучасних викликів.

Мета дослідження. Метою дослідження є теоретичне обґрунтування та розробка практичних рекомендацій щодо модернізації системи банкрутства в Україні з урахуванням необхідності забезпечення належного рівня соціального захисту населення в умовах воєнного стану та європейської інтеграції. Досягнення поставленої мети передбачає аналіз сучасного стану системи банкрутства, виявлення основних проблем у сфері захисту прав працівників підприємств-боржників та розробку пропозицій щодо вдосконалення механізмів соціального захисту в процедурах банкрутства.

Основні результати дослідження. Реформування системи банкрутства у контексті забезпечення соціального захисту населення становить один із пріоритетних векторів трансформації правової та економічної систем України, що набуває особливої актуальності з

огляду на прискорену інтеграцію держави до міжнародної спільноти та внутрішні економічні виклики, які постають перед країною. В умовах реалізації стратегічного курсу України на сталий розвиток та інтеграцію до європейського правового простору, механізм банкрутства має виконувати подвійну функцію, забезпечуючи, з одного боку, ефективні процедури виведення неплатоспроможних суб'єктів господарювання з ринку або їх фінансового оздоровлення, а з іншого – гарантуючи належний рівень соціального захисту працівників, які опиняються під загрозою втрати засобів до існування внаслідок ліквідації чи реорганізації підприємств.

Особливої значущості дане питання набуває в періоди фінансово-економічної нестабільності, коли суб'єкти господарювання зазнають посиленого конкурентного тиску та скорочення попиту на товари й послуги, що неминуче призводить до зростання кількості випадків неплатоспроможності, внаслідок чого модернізація системи банкрутства має базуватися на збалансованому підході, який враховує як економічну доцільність, так і соціальні наслідки відповідних процедур, забезпечуючи при цьому ефективний механізм захисту прав та інтересів усіх учасників процесу банкрутства, включаючи працівників підприємств-боржників, кредиторів та інших зацікавлених сторін.

Як зазначають Швидка Т.І. та Остапенко Ю.І., основним призначенням і передумовами його виникнення виступають необхідність узгодження інтересів суб'єктів господарської діяльності для реалізації ними майнових прав і задоволення інтересів у системі економічних відносин із метою забезпечення сталого збалансованого розвитку економіки [1, с. 230]. Дослідники наголошують, що на сьогодні існує необхідність застосування механізмів, які дали б можливість відродження вітчизняного бізнесу. Мова йде, зокрема, й про збереження робочих місць [1, с. 233]. З огляду на це, важливим є не лише модернізація законодавства про банкрутство та запровадження сучасних механізмів фінансового контролю, але й формування дієвої системи соціального захисту працівників під час та після процедури банкрутства.

Процедура банкрутства в Україні продовжує зазнавати суттєвих трансформацій, обумовлених необхідністю приведення національного законодавства у відповідність до європейських стандартів та спрощенням регуляторних механізмів для бізнесу. Зокрема, у рамках проекту «ПРАВО-Justice» було здійснено порівняльний аналіз процедур банкрутства, де

акцентується увага на необхідності вдосконалення правових норм задля ефективнішого функціонування системи неплатоспроможності та запровадження кращих міжнародних практик [2]. Відповідно зазначена на початку теза свідчить про те, що з одного боку модернізація процесу неминуча, але з іншого – в такій ситуації складно досягнути повної уніфікації норм та прозорого застосування їх на практиці.

У контексті цих трансформаційних процесів багато дослідників наголошують, що в межах процедури банкрутства слід не лише визначати механізми задоволення вимог кредиторів, а й забезпечувати рівні умови для збереження робочих місць та першочергової виплати заборгованостей із заробітної плати. Як зазначають Л. В. Хомко та А. В. Яновицька, провадження у справі про банкрутство завжди зачіпає інтереси трудового колективу боржника [3, с.74], а Кодекс України з процедур банкрутства (КУзПБ) передбачає, що грошові вимоги щодо виплати заробітної плати, вихідної допомоги та інших належних працівникам коштів мають привілейований статус і входять до першої черги задоволення [4]. Згідно з цим поглядом, пріоритетним має бути не суто економічний інтерес держави й учасників процесу, а й захист гідності працівників, які безпосередньо створюють матеріальні та нематеріальні блага. Сучасні законодавчі ініціативи пропонують посилювати контроль за реалізацією санаційних планів, залучати додаткових експертів для оцінки майна та враховувати аспекти корпоративної соціальної відповідальності. Як зазначає І. М. Зеліско, ефективне управління санаційним процесом передбачає посилений контроль за виконанням фінансових планів та незалежний аудит активів боржника, що дозволяє підвищити прозорість процедури та запобігти зловживанням [5].

На думку вчених, саме такі дії допоможуть мінімізувати потенційні негативні наслідки, які процедура банкрутства може спричиняти для працівників та членів їх сімей. Разом із тим, подальше вдосконалення системи банкрутства передбачає врахування того, що недосконалість вітчизняного законодавства, дефіцит кваліфікованих кадрів, відсутність належного фінансування санаційного процесу, несвоєчасне виявлення проблем та можливості ймовірного банкрутства часто приводять до того, що значна частина фінансово стійких та потенційно платоспроможних підприємств банкрутує [6, с.86]. Це означає, що будь-які реформи мають базуватися на збалансованому, диференційованому підході, коли захист соці-

альних прав працівників не перешкоджає підприємствам, які потенційно можуть уникнути розпаду, використовувати всі правові інструменти для відновлення своєї платоспроможності. На сьогодні існує велика кількість методик діагностики ймовірності банкрутства, які відрізняються об'єктами спостереження, етапами проведення аналізу, складністю розрахунків, масштабами дослідження та переліком показників, на основі яких здійснюється аналіз та робляться висновки [7, с.176].

Якщо розглядати проблему банкрутства з позицій соціальної політики, можна помітити, що в умовах перманентної економічної нестабільності необхідний не тільки механізм правової регламентації процедури визнання суб'єкта господарювання неплатоспроможним чи його санації, а й розгалужена система підтримки тих, хто втрачає роботу або має ризик її втратити. У сучасній Україні значна увага приділяється підготовці фахових кадрів, здатних вчасно виявляти проблеми на рівні бізнес-процесів і пропонувати дієві заходи з антикризового управління. Ця складова безпосередньо пов'язана із запобіганням масовим звільненням: якщо компанія отримує кваліфікований менеджмент і має в розпорядженні інструменти реструктуризації боргів, то ймовірність повного припинення діяльності помітно знижується. Водночас захист трудових прав працівників має бути гарантований не тільки на папері, але й через реальні механізми, включно з наданням можливості оскаржувати незаконні звільнення, отримувати вчасні компенсації тощо. Важливим елементом слугує й державна система центрів зайнятості, яка може сприяти перекваліфікації чи пошуку альтернативних напрямків діяльності.

Неспроможність та банкрутство підприємств передбачають також звільнення працівників неплатоспроможних суб'єктів господарської діяльності. Отож провадження у справі про банкрутство завжди зачіпає інтереси трудового колективу боржника. У своєму дослідженні Л.В. Хомко та А.В. Яновицька наголошують, що у контексті соціального захисту населення модернізація системи банкрутства має також розглядатися в площині співпраці з профспілковими органами та неурядовими організаціями, що допомагають працівникам відстоювати свої права. Не менш істотним фактором виступає і прозорість судових рішень у справах про банкрутство [3, с. 74]. Важливими елементами такої прозорості є відкриті судові засідання, публічний доступ до матеріалів справи, суворе дотримання процесуальних строків і можливість оперативного

реагування на зловживання з боку посадових осіб. Із точки зору формування довіри до правової системи, ці аспекти залишаються визначальними, оскільки саме завдяки довірі бізнес-спільноти й громадян до судової та адміністративної системи в Україні можна забезпечити стабільний економічний розвиток і водночас захищати інтереси населення в контексті ринку праці. Таким чином, можна стверджувати, що модернізація системи банкрутства стає своєрідним каталізатором загальних реформ, котрі мають на меті вдосконалення соціального захисту й поліпшення інвестиційного клімату.

У світлі означених викликів особливої актуальності набуває питання модернізації системи банкрутства з урахуванням соціальних аспектів. Функціонування економіки будь-якої країни залежить від ефективності діяльності господарюючих суб'єктів на ринку. Як відомо, у нашій державі у зв'язку з введенням у лютому 2022 року воєнного стану діяльність багатьох суб'єктів господарювання на ринку зазнала змін. Йдеться передусім про негативні наслідки війни, як-от повне чи часткове руйнування або знищення промислових і виробничих приміщень, обладнання, тривалі вимкнення світла, що призвело до банкрутства чи неплатоспроможності [1, с. 230]. Статистика 2024 року демонструє загострення цієї тенденції: за перші п'ять місяців 343 українці подали заяви про визнання їх неплатоспроможними, що у 2,2 рази більше порівняно з аналогічним періодом попереднього року [8].

Станом на жовтень 2024 року кількість справ про банкрутство фізичних осіб сягнула 651, перевищивши показник за весь 2023 рік [9]. У корпоративному секторі ситуація також залишається напруженою - лише в першому кварталі 2024 року судові рішення про банкрутство отримали 192 українські компанії, що безпосередньо впливає на долю їхніх працівників [10]. В цих умовах впровадження комплексної модернізації системи банкрутства стає критично важливим, особливо в контексті захисту трудових прав. Хоча автоматизація та диджиталізація процедур сприяють прозорості процесу, першочергову увагу слід приділяти розвитку механізмів соціального захисту через створення ефективної системи інформування та консультування працівників, особливо у віддалених регіонах, де доступ до правової допомоги обмежений.

В умовах цифрової трансформації майбутнє вітчизняного ринку праці та системи соціального захисту багато в чому залежить від того, наскільки швидко та якісно будуть

налагоджені цифрові комунікації між усіма учасниками процесу – судами, уповноваженими органами, підприємствами та громадянами. Модернізація системи банкрутства, таким чином, постає комплексним процесом, що передбачає одночасний розвиток правових, організаційних, соціальних і технічних аспектів. Зрештою, із позиції суспільної корисності реформа банкрутства має на меті не лише скоротити кількість безробітних і знизити соціальну напругу в регіонах, а й стимулювати появу більш конкурентоспроможних підприємств, які активно впроваджують інновації та підвищують рівень кваліфікації своїх працівників. Така модель підходу до банкрутства відповідає європейській практиці, де процедури неплатоспроможності здебільшого розглядаються як інструмент для відновлення діяльності бізнесу з урахуванням інтересів колективу й громади.

В контексті захисту соціальних прав важливим є й належне дотримання судового порядку, що включає встановлення чітких строків розгляду справ про банкрутство відповідно до принципу процесуальної економії (ст. 6 КУзПБ), а також забезпечення належного контролю за діяльністю арбітражних керуючих (ст. 20 КУзПБ). Особливу увагу слід приділити посиленню відповідальності арбітражних керуючих за невиконання або неналежне виконання обов'язків (ст. 19 КУзПБ), умисне затягування процедур банкрутства, перевищення повноважень чи інші зловживання, які можуть тягнути за собою дисциплінарну (ст. 19 КУзПБ), адміністративну або кримінальну відповідальність (ст. 21 КУзПБ) [4]. Адже коли процес стає надмірно бюрократизованим, це спричиняє не лише фінансові втрати для кредиторів і боржників, а й соціальні наслідки у вигляді невиконаної зарплати, нескоординованих звільнень, зменшення кількості робочих місць у певній місцевості. Саме тому модернізація законодавства про банкрутство має йти пліч-о-пліч із вдосконаленням судової системи та підвищенням професійного рівня фахівців, які беруть участь у вирішенні таких справ. У цьому контексті доречним вбачається і формування спеціалізованих судових палат чи навіть окремих судів з питань банкрутства, які б забезпечили швидший та більш професійний розгляд справ, а також розробка навчальних програм для суддів, арбітражних керуючих, юристів та економістів з питань антикризового управління.

Водночас необхідно розвивати практичну співпрацю з органами державної влади, що відповідальні за соціальний захист населення, аби забезпечити працівникам стабільний пере-

хідний період у разі масових звільнень і надати їм шанс для адаптації до нових умов на ринку праці. Ринкові трансформації та інституційні перетворення економіки України позначились на розвиткові нових форм участі громади у розв'язанні соціальних проблем, зокрема появи неурядових недержавних організацій соціальної сфери, які зосереджують свої зусилля на вирішенні актуальних для всього суспільства питань [11, с.93]. Такі організації вирізняються пластичністю та гнучкістю у своїй діяльності і можуть швидше реагувати на нові соціальні потреби, що пояснюється меншою зарегульованістю їхньої діяльності та більшою легкістю прийняття рішень. НУО нерідко можуть бути більш уважними до потреб вразливих груп, які залишаються поза увагою держави та місцевої влади [12]. У кінцевому підсумку, створення такої злагодженої системи приведе до підвищення рівня довіри між роботодавцями, найманими працівниками й державою, а також мінімізує ризики раптових економічних потрясінь для найуразливіших категорій населення.

Загалом модернізація системи банкрутства в контексті соціального захисту населення повинна базуватися на створенні ефективних соціально-економічних, організаційно-правових та інших умов [13, с.34] для взаємодії всіх учасників процесу — судів, органів влади, працівників, власників підприємств і кредиторів. Ключовими орієнтирами такої модернізації мають стати дотримання верховенства права, відкритість і доступність інформації про хід справ, а також функціонування ефективного механізму юридичної відповідальності учасників процедури банкрутства [14]. Водночас важливо розуміти, що модернізація не обмежується виключно змінами у законодавстві - вона вимагає належної організаційної та технічної інфраструктури, а також формування суспільної культури відповідального ставлення до своїх прав і обов'язків. Для держави це означає потребу розробляти й впроваджувати масштабні програми соціальної адаптації працівників у випадку банкрутства компаній, включно із перекваліфікацією та активною політикою на ринку праці, особливо враховуючи, що кількість справ закінчених провадженням із затвердженням ліквідаційного балансу становила найбільшу питому вагу [15, с.114]. Для бізнесу це має означати усвідомлення, що спроби ухилення від відповідальності в разі неплатоспроможності можуть мати негативні наслідки не лише правового, а й репутаційного характеру, що у довгостроковій перспективі загрожує зниженням конкуренто-

спроможності та втрати лояльності партнерів і клієнтів.

Суттєвим є розуміння того, що комплексний підхід, який синхронізує економічні й соціальні цілі, дасть змогу Україні розвивати таку систему банкрутства, яка виступатиме не «каральним інструментом», а дієвим механізмом підтримки бізнесу та забезпечення соціальних гарантій. Цей механізм має бути спрямований передусім на відновлення життєздатності підприємств через санацію та реструктуризацію, а у випадках неможливості відновлення - на оперативний захист прав працівників, включаючи виплату заробітних плат, вихідних допомог і забезпечення доступу до державних програм працевлаштування. Тож, модернізація системи банкрутства як елемент соціального захисту населення є надзвичайно актуальним і складним завданням, яке вимагає цілеспрямованої та злагодженої діяльності законодавчих, виконавчих і судових органів, роботодавців, профспілок та самого суспільства. Тільки тоді, коли всі ці учасники усвідомлять свою спільну зацікавленість у створенні прозорих і справедливих умов, ми зможемо перетворити банкрутство з болючої та часто руйнівної процедури на ефективний і людський інструмент правового регулювання та соціальної стабільності.

Висновки. Модернізація системи банкрутства в контексті соціального захисту населення є комплексним завданням, яке потребує системного підходу та врахування багатьох взаємопов'язаних факторів. Трансформація правового регулювання процедур банкрутства має відбуватися з урахуванням не лише економічних інтересів кредиторів та боржників, але й соціальних наслідків для працівників та членів їхніх сімей. При цьому особливого значення набуває необхідність гармонізації національного законодавства з європейськими стандартами, що передбачає впровадження більш ефективних механізмів захисту трудових прав та соціальних гарантій у процесі банкрутства.

Проведений аналіз засвідчує, що сучасна система банкрутства в Україні потребує вдосконалення в частині забезпечення балансу між економічною доцільністю та соціальною справедливістю. Ключовими напрямками модернізації мають стати: посилення контролю за діяльністю арбітражних керуючих, впровадження ефективних механізмів санації та реструктуризації підприємств, розвиток системи раннього попередження банкрутства, а також створення дієвих інструментів захисту прав працівників. Особливу увагу слід приділити розвитку інституту медіації та досудового врегулювання

спорів, що дозволить мінімізувати негативні соціальні наслідки процедури банкрутства.

В умовах цифрової трансформації економіки та впливу зовнішніх викликів, зокрема воєнного стану, модернізація системи банкрутства має базуватися на принципах прозорості, ефективності та соціальної відповідальності. Це передбачає не лише вдосконалення нормативно-правової бази, але й розвиток інституційної спроможності всіх учасників процесу, включаючи судові органи, арбітражних керуючих, профспілки та неурядові організації.

Важливим аспектом є також забезпечення належного рівня координації між державними органами, відповідальними за реалізацію політики у сфері банкрутства та соціального захисту населення.

Лише комплексний підхід до модернізації системи банкрутства дозволить досягти балансу між економічною ефективністю та соціальною справедливістю, що є необхідною умовою для сталого розвитку України та її успішної інтеграції до європейського правового простору.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

- 1.Швидка Т.І., Остапенко Ю.І. Особливості реформування законодавства про банкрутство в період воєнного стану. *Аналітично-порівняльне правознавство*. 2023. С. 229-234.
- 2.Енгельс, А., Бірюков, О., Чумак, Р. Процедури банкрутства в Україні: Порівняльний аналіз (II). *Право-Джагіс ЄС*. 2020. 79 с.
- 3.Хомко Л. В., Яновицька А. В. Правове регулювання банкрутства: навчальний посібник. Львів: Львівський державний університет внутрішніх справ, 2022. 280 с.
- 4.Кодекс України з процедур банкрутства від 18.10.2018 р. № 2597-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2597-19#Text> (дата звернення: 04.02.2025).
- 5.Зеліско І.М. Управління фінансовою санацією підприємства: навчальний посібник. Київ: ЦП «КОМПРИНТ», 2015. 320 с.
- 6.Пігуль, Н.Г., Семенець, В.П. Сутність та значення санації підприємства в сучасних умовах господарювання. *Економіка та суспільство*. 2020. Вип. № 21. С. 86-92.
- 7.Минчинська І. Діагностика кризового стану підприємств в організаційно-правовому механізмі банкрутства. *Економічний аналіз: збірник наукових праць*. 2012. Вип. 11. Ч. 1. С. 175-182.
- 8.У 2,2 рази побільшало справ про банкрутство людей у 2024 році. *Опендатабот*. 2024. URL: <https://opendatobot.ua/analytics/people-bankrupts-2024> (дата звернення: 08.02.2025).
- 9.Майже у 2 рази побільшало людей-банкрутів за останні чотири місяці. *Опендатабот*. 2024. URL: <https://opendatobot.ua/analytics/people-bankrupts-2024-10> (дата звернення: 08.02.2025).
- 10.Майже 200 банкрутів за квартал. У Держстаті розповіли, який бізнес не йде в Україні під час війни. *БізнесНВ*. 2024. URL: <https://biz.nv.ua/ukr/markets/statistika-bankrutstv-kompaniy-u-riznih-sferah-biznesu> (дата звернення: 10.02.2025).
- 11.Мазуренко Л. І. Неурядові організації як суб'єкт соціальної політики. *Наукове пізнання: методологія та технологія : наук. журнал*. 2012. № 2. С. 93-99.
- 12.Ломоносова Н., Філіпчук В., Сирбу О. Роль громадянського суспільства у вирішенні соціальних проблем в Україні. *Центр «Нова Європа»*. 2024. URL: <https://cedos.org.ua/researches/spivpraczua-gromad-iz-nederzhavnym-sektorom-u-sferi-nadannya-soczialnyh-poslug> (дата звернення: 10.02.2025).
- 13.Романенко М. Ефективність державної політики у сфері банкрутства: соціальний та правовий вимір. *Law. State. Technology*. 2024. Вип. 1. С. 34-38. DOI: 10.32782/LST/2024-1-5
- 14.Сарнацький М. Чинники, які впливають на ефективність адміністративно-правового регулювання державної політики у сфері банкрутства в Україні. *Юридичний вісник*. 2020. № 5. С. 203-212.
- 15.Минчинська І.В. Динаміка та структура показників неплатоспроможності та банкрутства підприємств в Україні: аналітично-статистичний огляд. *Вісник Хмельницького національного університету. Економічні науки*. 2019. № 6(276). С. 114-126.

Стаття надійшла до редакції 08.04.2025

Стаття рекомендована до друку 09.05.2025

N. V. SUKHYTSKA

PhD in Law, Associate Professor

Professor of department of Law and Branch Legal Disciplines

E-mail: natavs@ukr.net

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-6830-3708>

Drahomanov ukrainian state university

Kyiv, 01601, Pyrogova St,9

MODERNIZATION OF THE BANKRUPTCY SYSTEM IN THE CONTEXT OF SOCIAL PROTECTION

ANNOTATION. *Introduction.* The article presents a comprehensive study of theoretical and practical aspects of modernizing the bankruptcy system in Ukraine through the lens of ensuring adequate social protection for the population. The research provides a thorough analysis of the current state of legal regulation of bankruptcy procedures, taking into account European integration processes and the specifics of the national economy functioning under martial law conditions. Based on the systematization of current statistical data and the results of recent scientific research, key problems in protecting the rights of employees of debtor enterprises have been identified, and scientifically grounded solutions have been proposed, considering international experience and national law enforcement specificities.

Summary of the main results of the study. The study substantiates the necessity of implementing a comprehensive approach to modernizing the bankruptcy system, which envisions a harmonious combination of economic interests of creditors and debtors with ensuring social guarantees for employees. Special attention is paid to the theoretical and methodological foundations of digital transformation in bankruptcy procedures, the development of mediation as an alternative dispute resolution method, and the improvement of control mechanisms over the activities of bankruptcy trustees. Based on the analysis of law enforcement practice and doctrinal approaches, the role of non-governmental organizations in ensuring social protection of employees during bankruptcy procedures has been revealed, and the organizational and legal framework for their interaction with state institutions has been defined.

Conclusion. Based on the research results, systematic proposals for improving the regulatory framework in the field of bankruptcy have been formulated, particularly suggesting amendments to the Bankruptcy Code of Ukraine to strengthen guarantees of employees' labor rights. The study substantiates the expediency of creating a comprehensive early bankruptcy warning system and implementing innovative mechanisms for protecting workers' rights using modern digital technologies. Considerable attention has been paid to issues of institutional support for bankruptcy procedures, particularly improving the professional training of bankruptcy trustees and judges specializing in bankruptcy cases. Based on the conducted research, practical recommendations have been developed to enhance the effectiveness of social protection mechanisms in the context of bankruptcy system reform and European integration processes.

KEY WORDS : *bankruptcy system, social protection, legislation modernization, bankruptcy administration, labor rights, digital transformation, insolvency, enterprise rehabilitation, legal regulation, European integration.*

REFERENCES

1. Shvydka, T.I., & Ostapenko, Yu.I. (2023). Peculiarities of Bankruptcy Legislation Reform During Martial Law. *Electronic Scientific Publication "Analytical and Comparative Law"*, pp. 229-234 (in Ukrainian).
2. Engels, A., Biriukov, O., & Chumak, R. (2020). Bankruptcy Procedures in Ukraine: Comparative Analysis (II). *PRAVO-Justice EU*. 79 p. (in Ukrainian).
3. Khomko, L.V., & Yanovytska, A.V. (2022). *Legal Regulation of Bankruptcy: Educational Manual*. Lviv: Lviv State University of Internal Affairs. 280 p. (in Ukrainian).
4. Code of Ukraine on Bankruptcy Procedures No. 2597-VIII (2018, October 18). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2597-19#Text> (in Ukrainian).
5. Zelisko, I.M. (2015). *Management of Enterprise Financial Rehabilitation: Educational Manual*. Kyiv: TsP "KOMPRYN". 320 p. (in Ukrainian).
6. Pihul, N.H., & Semenets, V.P. (2020). The Essence and Significance of Enterprise Rehabilitation in Modern Economic Conditions. *Economy and Society*, 21, pp. 86-92 (in Ukrainian).
7. Mynchynska, I. (2012). Diagnosis of Enterprise Crisis State in the Organizational and Legal Mechanism of Bankruptcy. *Economic Analysis: Collection of Scientific Works*, 11(1), pp. 175-182 (in Ukrainian).
8. Personal Bankruptcy Cases Increased 2.2 Times in 2024 (2024). OpenDataBot. URL: <https://opendatabot.ua/analytics/people-bankrupts-2024> [(in Ukrainian)].
9. Number of Bankrupt Individuals Almost Doubled in the Last Four Months (2024). OpenDataBot. URL: <https://opendatabot.ua/analytics/people-bankrupts-2024-10> (in Ukrainian).
10. Almost 200 Bankruptcies per Quarter: State Statistics Service Reports on Struggling Businesses in Ukraine During War (2024). *Business NV*. URL: <https://biz.nv.ua/ukr/markets/statistika-bankrutstv-kompaniy-u-riznih-sferah-biznesu> (in Ukrainian).
11. Mazurenko, L.I. (2012). Non-Governmental Organizations as a Subject of Social Policy. *Scientific Cognition: Methodology and Technology*, 2, pp. 93-99 (in Ukrainian).
12. Lomonosova, N., Filipchuk, V., & Syrbu, O. (2024). The Role of Civil Society in Solving Social Problems in Ukraine. New Europe Center. URL: <https://cedos.org.ua/researches/spivpraczya-gromad-iz-nederzhavnym-sektorom-u-sferi-nadannya-socjalnyh-poslug> (in Ukrainian).
13. Romanenko, M. (2024). Effectiveness of State Policy in Bankruptcy: Social and Legal Dimension. *Law. State. Technology*, 1, pp. 34-38. DOI: 10.32782/LST/2024-1-5 (in Ukrainian).
14. Sarnatskyi, M. (2020). Factors Affecting the Effectiveness of Administrative and Legal Regulation of State Bankruptcy Policy in Ukraine. *Legal Bulletin*, 5, pp. 203-212 (in Ukrainian).
15. Mynchynska, I.V. (2019). Dynamics and Structure of Enterprise Insolvency and Bankruptcy Indicators in Ukraine: Analytical and Statistical Review. *Herald of Khmelnytskyi National University. Economic Sciences*, 6(276), pp. 114-126 (in Ukrainian).

The article was received by the editors 08.04.2025

The article is recommended for printing 09.05.2025